

10. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах та поза межами буденності/ Титаренко Тетяна Михайлівна: монографія. – К.: Либідь, 2003. – 373 с.
11. Томалинцев В.Н. Человек на рубеже тысячелетий. Парадоксы духовного развития. Опыт исследования феномена изошренности в культуре и творчестве /Томалинцев Владимир Николаевич: монография. – Санкт-Петербург, изд-во Санкт-Петербургского университета, 2001. – 112 с.
12. Шестов Л.И. Собрание сочинений в 2-х т. / Шестов Лев Исаакович. – Репрод. Изд. Париж: Умса-Пресс, 1971. - Т.2. Добро в учении гр. Толстого и Ницше. Философия и проповедь. – Париж: Умса-Пресс, 1971. – 217 с. – (Першотвір).
13. Шестов Л.И. Киргегард и экзистенциальная философия: (Глас вопиющего в пустыне)/ Шестов Лев Исаакович. – М.: Прогресс, Гнозис, 1992. – 304 с.- (Першотвір).
14. Шестов Л.И. Сочинения (Сост. Л.В.Поляков) / Шестов Лев Исаакович. – М.: Раритет, 1995. – 431 с.- (Першотвір).

*О.А.Стасенко,
Кіровоградський ДПУ
ім. В.Винниченка*

КРИТЕРІЇ ПРОЯВУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

У статті відображені критерії оцінки готовності майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи з учнями основної школи та розкривається поняття готовності до зазначеної діяльності.

Ключові слова: критерії готовності, майбутні учителі фізичної культури.

Статья отображает критерии оценки готовности будущих учителей физической культуры к внеклассной работе с учениками основной школы и раскрывает понятие готовности к указанной деятельности.

Ключевые слова: критерии готовности, будущие учителя физической культуры.

This article represents the criteria of estimation of future teachers' of physical culture readiness to extracurricular work with the pupils of basic school and exposes the concept of readiness to the indicated activity.

Keywords: criteria of readiness, future teachers of physical culture.

Радикальні зміни в нашій державі, зумовлюють необхідність підвищення якості підготовки майбутніх педагогів української національної школи. Державною програмою „Вчитель” визначено, що в освіті ключова роль належить саме вчителю, адже через його діяльність відбувається становлення особистості, удосконалення її інтелектуального, духовного і фізичного потенціалу, який потребує оновлення змісту вищої педагогічної освіти, зокрема стосовно забезпечення випереджувального спрямування підготовки вчителів [1].

Професійна підготовка вчителя фізичної культури пов'язується перш за все з наявністю та рівнем реалізації професійно-значущих знань, умінь, навичок, особистісних якостей, про що свідчить значна кількість публікацій, присвячена цій проблемі. Важливими показниками, що характеризують професійну підготовку, є якість знань, високий рівень розвитку педагогічних умінь, належна спортивно-технічна підготовка, активна участь у громадському житті, любов до дітей та своєї професії. Означені показники дають можливість об'єктивно визначити рівень професійної готовності майбутніх фахівців до діяльності вчителя фізичної культури як результату їхньої професійної підготовки в педагогічному університеті [2].

Професійну готовність ми розглядаємо як інтегративне стійке утворення, яке проявляється на основі сформованості потреб і здібностей та характеризується соціально-нормативним рівнем перетворення суспільних відносин у систему функцій індивіда, що визначає його ставлення до діяльності та її результативність [3].

Незважаючи на великий теоретичний і практичний досвід педагогічної науки у підготовці кадрів для шкіл, проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здійснення позакласної роботи з фізичного виховання в основній школі, практично не відображена у спеціальній літературі та здійснюється без достатньої професійно-педагогічної спрямованості.

Сьогодні перед вчителем фізичної культури в школі стоїть проблема – зробити фізичне виховання процесом безперервної дії (навіть протягом такого короткого часу, як добовий цикл). Це означає, що вчитель не має права обмежувати свою діяльність лише уроками фізичної культури. Два або навіть три уроки фізичної культури, передбачені навчальним планом на тиждень не можуть забезпечити необхідного добового обсягу рухів, чого, звичайно, недостатньо для

забезпечення нормального фізичного розвитку і рухової підготовленості учнів. Отже, потрібні допоміжні форми фізичного виховання. У зв'язку з цим зростає необхідність удосконалення змісту фізичного виховання учнів основної школи. Важливу роль у цьому процесі відіграє позакласна спортивно-масова та фізкультурно-оздоровча робота.

Дослідження показали, що позакласна робота з фізичного виховання в основній школі має бути спрямована на вирішення таких взаємопов'язаних завдань: зміцнення здоров'я, загартування, підвищення працездатності учнів; розвиток фізичних і рухових можливостей учнів; формування звичок здорового способу життя, позитивного ставлення до фізичної культури, мотивів і цілей активної рухової діяльності; виховання потреби у систематичних заняттях фізичними вправами. Успішне розв'язання цих важливих завдань можливе лише за умови готовності вчителів фізичної культури до зазначеної роботи.

Проблема вимірювання професійної готовності майбутнього фахівця до педагогічної діяльності пов'язана із визначенням критеріїв та рівнів її сформованості. Аналіз педагогічної літератури виявив значні розбіжності до критеріальних характеристик професійно-педагогічної готовності. Автори визначають такі критерії оцінки ступеня розвитку готовності до педагогічної діяльності: мотиваційно-ціннісне відношення до роботи з учнями; інтелектуальну та комунікативну включеність в навчально-професійну діяльність; проявлення до неї рефлексивності, гнучкості та широти мобілізаційних, орієнтаційних, розвивальних, соціально-перцептивних та операціональних вмінь; креативність як здібність та готовність до продуктивної творчості у процесі вирішення різнобічних реабілітаційно-педагогічних завдань, вміння розробляти та складати здоров'язабезпечуючі програми для загальноосвітніх шкіл (Г.А.Степанова, Г.А.Булатова, Р.М.Гимазов); мотиваційна стабільність ставлення до обраного фаху, тривалість входження у службову діяльність, надійність роботи в напружених умовах (С.О.Кубицький); характер і стійкість емоційного ставлення до діяльності; швидкість і точність адаптації поведінки у змінюваних умовах діяльності; доцільність педагогічних дій; достатній рівень сформованості педагогічних здібностей (А.Ф.Ліненко); ціннісне відношення до педагогічної діяльності, технологічна активність, творча активність,

педагогічне мислення, професійно-педагогічне самовдосконалення (І.Ф.Ісаєв).

Аналіз стану готовності майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи з учнями основної школи вказує на необхідність істотного вдосконалення системи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до зазначеної діяльності [4].

Ми вважаємо, що вищі педагогічні навчальні заклади повинні здійснити оновлення змісту професійної підготовки майбутніх учителів, яка має забезпечувати: набуття навичок викладача-організатора позакласної роботи з фізичного виховання в школі; оволодіння навичками ефективного навчання й тренування у масовому спорті; опанування майбутніми вчителями структурою та змістом основних документів планування, обліку і звітності з агітації та пропаганди спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в школі; оволодіння майбутніми вчителями практичними вміннями щодо проведення методичної роботи: з іншими вчителями-предметниками, класними керівниками – для надання методичної допомоги в організації та проведенні ними фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня школярів; з учнями – щодо формування навичок самостійних занять фізичною культурою і спортом.

На основі цього нами були розроблені критерії які визначають рівень готовності майбутніх учителів фізичної культури до проведення позакласної роботи з учнями основної школи:

Мотиваційно-ціннісний критерій – характерна зацікавленість і наявність соціально значущих мотивів до організації та проведення позакласної роботи з учнями основної школи. Виражена потреба у додаткових заняттях фізичною культурою і спортом. Наявність особистого стилю в організації відповідних занять, готовність впливати на учнів основної школи з метою залучення їх до систематичних занять фізичною культурою і спортом, бажання досягти успіху у професійній діяльності.

Операційно-діяльнісний критерій – наявність цілісної системи знань і практичних умінь щодо організації та проведення позакласної роботи з фізичного виховання. Вміння застосовувати особистісно-орієнтовані технології, вільне володіння технічними та прийомами застосування різних методів, форм і засобів фізичного виховання у процесі позакласної роботи, її планування та аналіз. Високий рівень

сформованості навичок самостійної роботи, що надає позакласній діяльності творчого характеру, обов'язкове врахування вікових, статевих та індивідуальних особливостей учнів основної школи. Впевнене здійснення контролю за фізичним станом школярів та консультативної допомоги.

Розвиваючо-вольовий критерій – усвідомлення важливості занять фізичними вправами з учнями основної школи. Систематичний та творчий характер самоаналізу власної професійної діяльності і узагальнення досвіду інших. Комунікативні навички спілкування з учнями, батьками, колегами сформовані на рівні співтворчості. Вміле внесення коректив у роботу і спілкування. Яскравий прояв ініціативності, рішучості, самостійності, лідерських якостей, впевненості в успіху.

Одночасно за кожним критерієм доцільно визначати й рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи з учнями основної школи (початковий, достатній, високий). Систематичний та об'єктивний облік успішності, який буде здійснюватись за цими критеріями мобілізує студентів, стимулює їх до навчання, а викладачеві дозволить отримати об'єктивну інформацію про рівень їхньої готовності до зазначеної діяльності, а значить своєчасно коректувати її за нинішньою системою підготовки.

Таким чином, готовність майбутнього вчителя фізичної культури до позакласної роботи з учнями основної школи розглядається як результат професійної підготовки студента вищого навчального закладу, який виражений у здатності до формування особистої фізичної культури учнів і здійснення ролі координатора здоров'язабезпечуючої освіти в основній школі та виражається у сформованості мотивацій (усвідомлення важливості додаткових занять фізичними вправами з учнями основної школи, зацікавленість цією роботою, постійний інтерес до професії), знань (форм і методів організації спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої діяльності школярів, основ медико-біологічного і науково-методичного забезпечення занять фізичною культурою, структури та змісту основних документів планування обліку та звітності з позакласної роботи), умінь (вдало організувати навчально-тренувальний процес: відбір, комплектування спортивних секцій, груп, гуртків, проведення занять і змагань; надавати методичну допомогу у проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня іншим

вчителю; систематично здійснювати самоаналіз професійної діяльності щодо узагальнення власного досвіду та досвіду інших), комунікативних навичок та якостей майбутніх учителів фізичної культури (навички комунікативної та творчої діяльності).

Список використаних джерел

1. Державна програма «ВЧИТЕЛЬ» / Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2002 р. №379 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №10 (травень). – С. 2-28.
2. Ліненко А.Ф. Теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01; 13.00.04 / А. Ф. Ліненко. – К., 1996. – 43 с.
3. Сериков В.В. Формирование у учащихся готовности к труду / Сериков В. В. – М.: Педагогика, 1988. – 191 с.
4. Стасенко О. Сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл / Олексій Стасенко // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту, – 2009. – Вип. 13. – Т. 2. – С. 166-172.

*Л.В.Жихарева,
Э.У.Эмирасанова,
соискатель Харьковского
Национального университета,
преподаватель КИПУ*

АНАЛИЗ ВРЕМЕННЫХ РАМОК ПРОТЕКАНИЯ ВОЗРАСТНЫХ КРИЗИСОВ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ

У цій статті говориться про те що на сьогоднішній день на жаль не існує єдиної усіма визнаної класифікації вікових періодів розвитку людини, хоча у різний час застосовували численні випробування створення загальної вікової періодизації.

У статті проводиться теоретичний аналіз періодизації різних авторів (Л.С.Виготський, С.Б.Братусь, Л.Ф.Обухова, Е.Еріксон, І.Г.Малкіна-Пих, К.Н.Поліванова, В.І.Слободчиков та ін.). В уявленні що до вікових криз розвитку початковим є членування періодів розвитку на окремі етапи. А основою проблематики є нечіткість меж які відокремлюють початок і кінець кризи вікових меж. Результатом цього є поява багатьох різних класифікацій, а єдина класифікація так і не була створена.